

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

No6(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 594 sahifa,
5-iyun, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Bitiruvchi talabalarning qadriyatlar tizimining psixologik xususiyatlari	10
<i>Abdulazizova Muslima, Abdurasulova Sevinch, Ikromova Aziza, Iskanderova Sayyora</i>	
Oila va ta'lim tizimida raqamli xavfsizlik madaniyatini shakllantirish va uning psixologik omillari.....	14
<i>Nurmatov Nurhayot Nurziyot o'g'li, Yo'lchiyeva Zarinabonu Sanjarali qizi</i>	
Ta'lim tizimida sun'iy intellekt texnologiyalarining o'rni	18
<i>Abdullayeva Arofatxon Abdavaxobovna, Mirzahamdov Shahriyor Botir o'g'li</i>	
O'quvchilarni sport musobaqalariga tayyorlashda jismoniy tarbiya o'qituvchisining kasbiy kompetensiyasining tarkibiy tuzilmasi va rivojlanish mexanizmlari	22
<i>Abduraximov Ziyodullo Xojiakbar o'g'li, Tuxtapulatov Shahobiddin Nuriddinovich, Nasimov Ulug'bek Orif o'g'li</i>	
Ta'limni raqamli transformatsiyalash sharoitida o'quv jarayonini tashkil etishning integratsion shakllarini qo'llash metodikasi.....	28
<i>Allamova Shoxista Shavkat qizi</i>	
Surxon vohasida sog'liqni saqlash tizimi: muammolar va yechimlar (Sherobod tumani misolida, 1925–1945-yillar).....	33
<i>Allamurotov Asadbek Baxtiyor o'g'li</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida kasbga yo'naltirish tizimini takomillashtirish	37
<i>Axmedova Muxabbat Axmedovna</i>	
Ko'p o'zgaruvchili funktsiyaning oraliq qiymatlari haqidagi teoremlar va ularning isbotlari	42
<i>Boqiyev X. X., Muxtorova Sevinch Asad qizi, Yuldoshova E'zoza Ravshan qizi</i>	
Bo'lajak mutaxassislarining huquqiy tafakkurini rivojlantirishning ilmiy-nazariy asoslari	46
<i>D. M. Xolnazarova</i>	
Oilaviy tarbiya samaradorligini oshirishda innovatsion yondashuvlar: tajriba-sinov natijalari asosida	49
<i>Ibragimova Aziza Toshniyazovna</i>	
Bo'lajak tabiiy fanlar o'qituvchilarining metodik kompetentligini shakllantirishda interaktiv integratsiyaning roli	55
<i>Jo'rayeva Xushro'ya Yaxyoxon qizi</i>	
Corrective Feedback in Foreign Language Learning Acts as a Vital Tool for Improving Accuracy With Research Indicating.....	58
<i>Kamalova Dilnoza Kurbanbayevna</i>	
Doping va halollik masalasi: sportdagi dolzarb muammo.....	64
<i>Kobilov Sobir Donakulovich</i>	
Yunon-rum kurashi bilan shug'ullanuvchi sportchilarning teknik va taktik harakatlarini takomillashtirish usullari.....	69
<i>Muhtorov Abdusattor Abdupatto o'g'li</i>	
3-4 yoshli bolalarda nutqning grammatik tuzilishini shakllantirishning psixolingvistik asoslari	75
<i>Rasulova Xulkaroy Abduhalil qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda gender identifikatsiyasini rivojlantirishda ota-onalar bilan ishlashning mobil ilovaga asoslangan innovatsion modeli	80
<i>Razzoqova Mahliyo Qosimjonovna</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida geografiya fanining zamonaviy metodik yondashuvlari va o'qitishning samaradorligi.....	84
<i>Sunnatillayeva Zarina Sulaymon qizi</i>	
Boshlang'ich ta'limda zamonaviy texnologiyalardan foydalanishning samaradorligini oshirish usullari	88
<i>Usmonov Salohiddin, Jo'rayeva Rayhona</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining konfliktologik kompetentligini rivojlantirish konsepsiyasi	94
<i>Latipova Ma'rifat Salohiddin qizi, Zaripova Xolida Baxtiyor qizi</i>	
O'quvchilarda tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning interfaol metodlari.....	100
<i>Zokirov Mirzaraxim Abdualiyevich</i>	
O'quv jarayonida innovatsion baholash texnologiyalarining ilmiy-pedagogik mazmuni	103
<i>Sobirova Marjona Shavkat qizi</i>	
Taekvondochilarning musobaqa davrida hujumkorlik jihatlarini oshirish	110
<i>Abdufattoyev Abrorjon Abduraxmon o'g'li</i>	

Gender yondashuv asosida talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlashning pedagogik imkoniyatlari.....	114
<i>Shokirova Hilola Abduraxmon qizi</i>	
Ingliz tilida tinglab tushunish malakasini rivojlantirishda raqamli ta'limning samaradorligi	120
<i>Aytimbetova U. T.</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish ...	124
<i>Axmedova Nazokat Erkinovna</i>	
"Inklyuziv ta'lim. gospital pedagogika" fanida dasturiy-metodik ta'minotning mazmuniy-texnologik va monitoring-dagnostik komponentlari.....	128
<i>Azamxonov Baxodir Sayitkamolxonovich</i>	
Ingliz tilida og'zaki nutq ko'nikmalarini rivojlantirishda 5–6-sinf o'quvchilari uchun samarali usullar	132
<i>Rajabova Zarafshon Davronovna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda kasbiy nutq madaniyatini shakllantirishning innovatsion-metodik asoslari	135
<i>Tuxtayeva Mehriyo Shavkatovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda sifat so'z turkumini o'rganish mazmuni.....	140
<i>Usmonova Gulnoza Jaloliddin qizi</i>	
Образность современной медицинской терминологии	144
<i>Дулдулова Наргиза Ашимовна, Мирзаахмедова Нигора Ашимовна</i>	
Развитие исследовательской компетентности младших школьников посредством межпредметной проектной деятельности.....	148
<i>Мухтарова Лобар Абдиманнабовна, Нормаматова Розия Уктам кизи</i>	
Психолого-педагогические риски цифровой образовательной среды	153
<i>Рузметова Хилола Абдушариповна, Моминова Мадина Шукурулла кизи</i>	
"TALIA": система контент-генерации на основе ИИ для подготовки учителей	157
<i>Хасанов Зафар Шавкат угли</i>	
Artificial Intelligence in Foreign Language Education: Enhancing Critical Thinking and Academic Communication Skills	164
<i>Allamuratov Gofur Ashurovich</i>	
Talabalarning bolalardagi ijtimoiy moslashuvni shakllantirishga kasbiy tayyorgarligini takomillashtirish.....	169
<i>Inomova Mahliyo Yusuf qizi</i>	
Jamoaviy va yakkakurashchi professional sportchilar motivatsiyasining ijtimoiy-psixologik farqlari	172
<i>Qaimova Gulmira Uchqun qizi</i>	
Maktabgacha ta'limda steam yondashuvini loyiha asosida joriy etishning pedagogik strategiyalari.....	176
<i>Radjapova Zuxra Tirkashevna, Abdullayeva Sarviniso</i>	
Katta guruh tarbiyalanuvchilarida steam kompetensiyalarini shakllantirishning pedagogik va yoshga oid psixologik xususiyatlari.....	179
<i>Radjapova Zuxra Tirkashevna, Rakhimova Laylo Hamidjon qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarning axloqiy fazilatlarini shakllantirishning zamonaviy pedagogik yondashuvlari.....	183
<i>Yakubova Zilola Zikirovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining divergent fikrlashlarini rivojlantirish	187
<i>Adizova Nigora Baxtiyorovna, Akbarova Sarvinoz Sadriddinovna</i>	
Bo'lajak tarix o'qituvchilarida tarixiy tafakkur fenomenini rivojlantirish.....	191
<i>Djumaniyazov Farxod Ulugbekovich</i>	
Pedagogical Conditions for Developing Professional Motivation of Economics Students Through Gamification in English Language Classes.....	196
<i>Bobokeldieva Maftuna Abdusamad qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida bilish faoliyatlarini shakllantirish asoslari	203
<i>Urunov Abduxalil Madjidovich</i>	
STEAM yondashuvi vositasida fizika fanida o'quvchilarning maxsus kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi	208
<i>Jo'rayev H. O., Avezov I. Yo., Sharipov S. B.</i>	
STEAM ta'limi vositasida maktabgacha yoshdagi bolalarning innovatsion fikrlashini rivojlantirish	214
<i>Cho'ponova Sharifa Bozor qizi, Achilov Obid Muzrobovich</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining konstruksiyalash va modellashtirish kompetensiyalarini rivojlantirish.....	219
<i>Haydarov Mirjalol Shog'dorovich</i>	

RAQAMLI TA'LIM MUHITIDA BO'LAJAK BOSHLANG'ICH TA'LIM O'QITUVCHILARINING KASBIY SHAKLLANISH INDIVIDUAL TRAYEKTORIYASINI LOYIHALASH METODIKASI M. B. Sheraliyeva	222
RAQAMLI DAVRDA KITOBXONLIK MADANIYATI VA ADABIYOTNING ROLI Nabiyeva Sharifa Ismailovna, Ergasheva Mehriyona O'lmas qizi	228
JISMONIY TARBIIYA TA'LIMIDA SUN'IY INTELEKTDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI O'razboeva Adiba Abdug'ani qizi	231
MILLIY KASHTACHILIK ASOSIDA 5-SINF O'QUVCHILARINING ESTETIK TARBIIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING PEDAGOGIK IMKONIYATLARI Olimova Dilnoza Murodullo qizi	236
ARALASH TA'LIM TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINIF O'QITUVCHILARINING METODIK TAYYORGARLIGINI 5E MODEL VOSITASIDA TAKOMILLASHTIRISH Rajabova Nodirabegim Komilovna	240
OLIY TA'LIM TALABALARINING JISMONIY SIFATLARINI RIVOJLANTIRISHNING METODIK TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH Raximov Bobirjon Abdurasulovich	245
RAQAMLI PEDAGOGIKANING ZAMONAVIY TA'LIM RIVOJLANISHIDAGI O'RNI Tojiyeva Asila Abdimannon qizi, Pardayeva Ra'no Eshboyevna	250
AJDODLAR SIYAMOSINI IFODALASH VOSITASIDA TALABALARNI MILLIY IFTIXOR RUHIDA TARBIIYALASH JARAYONI PEDAGOGIK MUAMMO SIFATIDA Xaitov Zufar Asroralievich	255
ГОТОВНОСТЬ К ОБУЧЕНИЮ В ШКОЛЕ У ДЕТЕЙ ПОДГОТОВИТЕЛЬНОЙ ГРУППЫ Шералиев Сарварбек Сохибжон угли	260
OLIY TA'LIM MUASSASASI TALABALARINING MUSTAQIL ISHINI TASHKIL ETISHGA OID NAZARIY YONDASHUVLAR TAHLILI Asadova Zarina Axmadovna	263
GRAMMATIK TARJIMA METODINING ASOSIY TAMOYILLARI VA XUSUSIYATLARI Erkinova Madina Komil qizi	272
UMUMTA'LIM MAKTABLARINI BOSHQARISHDA SINIF RAHBARLARI FAOLIYATINING PEDAGOGIK MOHIYATI Komilova Ziroatxon Murodjon qizi	275
MAKTABGA TAYYORLOV GURUHIDA BOLALARNI SAVODGA TAYYORLASHDA RIVOJLANISH MARKAZLARINING METODIK TA'MINOTINI TAKOMILLASHTIRISH TEXNOLOGIYALARI Maxmutazimova Yulduz Raxmatovna, Avazova Gulshoda Shodi qizi	282
TURIZM SOHASI TALABALARINING INGLIZ TILIDAGI KASBIY DISKURSIDA UCHRAYDIGAN KOMMUNIKATIV TO'SIQLAR VA ULARNI BARTARAF ETISH MEKANIZMLARI Usmonova Zilola Javlon qizi	289
CHET TILINI KASBIY FANLAR BILAN INTEGRATSIYALASHDA CLIL MODELINING PEDAGOGIK XUSUSIYATLARI Yo'ldoshev Otabek Abdug'aniyevich, Amirkulov Asliddin Shuxratovich	294
BO'LAJAK TEXNOLOGIK TA'LIM O'QITUVCHILARINI INTEGRATIV YONDASHUV ASOSIDA KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH Rajabova Dilfuza Abdumajitovna	299
СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ПРОЯВЛЕНИЯ ТРЕВОЖНОСТИ И СТРАХА У ЖЕРТВ ТОРГОВЛИ ЛЮДЬМИ В ПОДРОСТКОВОМ ВОЗРАСТЕ Махмудова Д. А.	303
ADABIY ASARLARDA XRONOTOP MUAMMOSINING BADIY AHAMIYATI Yaqubjonov Iqboljon Odiljonovich	306
MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNI INTELEKTUAL RIVOJLANTIRISHDA SENSOR INTEGRATSIYA YONDASHUVINING AHAMIYATI .. To'rayeva Charosxon Shavkat qizi	311
BOSHLANG'ICH SINIF DARSLARIDA EKOLOGIK TARBIIYANI SHAKLLANTIRISHNING SAMARALI METODLARI Rahmonova Mavluda Suvon qizi, Safarova Rushana Murodullo qizi	316
BADIY ASARLARNI O'QITISHDA EMPATIK YONDASHUVNING METODIK IMKONIYATLARI Shoyimova Shoiri Sanakulovna	320
BOLALAR ME'YORIY ONTOGENEZIDA YOZUV VA GRAFOMOTOR KO'NIKMALARINI RIVOJLANISHI Alimova Kamola Xayrulla qizi	323
YOSH VOLEYBOLCHILARDA O'YIN QARORINI QABUL QILISH (Decision-making) KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISH METODIKASI Azimova Gulnoza Karimjon qizi	328
BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINIF O'QITUVCHILARINING PEDAGOGIK TAYYORGARLIGINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK SHART-SHAROITLARI Muxamadaliyeva Madinabonu Bohodirjon qizi	333

Raqamli egizak texnologiyasi asosida bo'lajak muhandislarning kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish metodikasi	336
<i>Sorimsokov Uchqun Soatboy o'g'li</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilariga integrativ mashqlar orqali ta'lim berishning ahamiyati.....	340
<i>Zokirov Javohir G'aybullo o'g'li</i>	
Voleybol sport turini o'rgatish va uning mohiyati	345
<i>Eshbayev Ximmat Ablakul o'g'li</i>	
Qizlarning jamiyatdagi ijtimoiy faolligini oshirishning psixologik mexanizmlari	348
<i>Sodiqova Gulbarno Odiljon qizi</i>	
Oliy ta'lim professor-o'qituvchilarining kasbiy rivojlanishi va qadriyatlar integratsiyalashuvining o'ziga xosligi	352
<i>A. Bozorov</i>	
Nutqiy etiket madaniyatning bosh bo'g'ini sifatida	357
<i>Abdurahmonova Kamola Erkin qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalarida ingliz tilida kasbiy yo'naltirilgan leksik kompetensiyani rivojlantirishga qo'yilgan zamonaviy talablar	362
<i>Axmatqulova Maxfuza Shuhrat qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti bolalarning rivojlanishida muhim omil sifatida	370
<i>M. Xo'jamberdiyeva, Abduvohidova Shaxnoza</i>	
Jismoniy mashqlar orqali stress va emotsional zo'riqishlarni kamaytirish imkoniyatlari.....	373
<i>Baxodirova Gulyora Nuriddin qizi</i>	
Kasbiy ta'limning raqamli transformatsiyasi va o'quvchilarni kasbga yo'naltirishning ilmiy-pedagogik asoslari	378
<i>Biysenov Temirbek</i>	
Boshlang'ich sinf ona tili ta'limida raqamli texnologiyalardan foydalanishning didaktik asoslari	382
<i>Bo'libekova Maftuna Shermuxammadovna</i>	
"Tarbiya" darslarini tashkil etish texnologiyalari	388
<i>Boltayeva Marjona Oybek qizi, Samadova Mahbuba Nutfullo qizi</i>	
Challenges in Translating Behavioral Verbs: A Lexicographic Perspective from English and Uzbek.....	392
<i>Elchayev Zokhidjon Akhmatovich</i>	
Zamonaviy ta'lim tizimida raqamli texnologiyalarni qo'llashning istiqbolli yo'nalishlari	396
<i>Ernazarov Zohid Nazarovich</i>	
Tejamkor ta'lim muhitida kaizen texnologiyasi vositasida bo'lajak o'qituvchilarning boshqaruv madaniyatini rivojlantirish.....	400
<i>Eshonkulova Shaxnoza Bayturayevna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda innovatsion pedagogik texnologiyalar vositasida tabiiy fanlarga doir bilimlarni shakllantirish	403
<i>Nuriddinova Maysara Ikromovna, Eshonqulova Uralbuvish Fayzullayevna</i>	
Raqamli transformatsiya jarayonida bo'lajak o'qituvchilarda pedagogik mahoratni rivojlantirish	406
<i>G. X. Narzullayeva, F. M. Miraximova</i>	
Ekologik omillarning yosh sprinterlarning koordinatsion qobiliyatlarini rivojlantirishdagi va musobaqa faoliyatidagi o'rni (Orol bo'yi mintaqasi misolida).....	411
<i>Genjemuratova Guljaxon Berdimbetovna</i>	
Emotsional intellekt konsepsiyasining rivojlanish bosqichlari	416
<i>Giyasova Nozimaxon Qahramon qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarning tadqiqotchilik faoliyatini rivojlantirish	419
<i>Imamova Nilufar Zabiyyulla qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tarbiyachi-pedagoglarni tayyorlashda dual yondashuv	422
<i>Israilova Xusnida Adilovna</i>	
Legaltech va Lawtech: global istiqbollar, muammolar va imkoniyatlar	427
<i>Kalandarova Gavhar Sulaymanovna, Nematov Dilshodbek</i>	
Kasbiy faoliyatda muloqot madaniyati va nutq mahoratini rivojlantirishning metodologik jihatlari.....	432
<i>Kalandarova Gavhar Sulaymanovna, Raxmatullayeva Shaxnoza</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'qish ko'nikmalarini ingliz tilida shakllantirishda o'qitish metodlarining ahamiyati	435
<i>Kamalova Saida Maxamat Ibraximovna</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	Bo'lajak maktabgacha ta'lim pedagoglarini kasbiy faoliyatga tayyorlashda kreativ yondashuvning pedagogik imkoniyatlari 439 Kambarova Dilfuza Salijanovna
	Maktabdan tashqari ta'lim tizimida o'qituvchilarning motivatsiyasini oshirishda psixologik qo'llab-quvvatlashning o'rni 443 Karimova Nigora
	Bo'lajak pedagoglarning intellektual-artistik mahoratini rivojlantirishda mikromodulli mobil ta'lim (M-Learning) texnologiyasining loyihasi 447 Karriboyeva Lobarxon Fayzulla qizi
	Raqamli ta'lim platformasi yordamida texnologiya darslarida o'quvchilarning kreativligini rivojlantirish..... 452 Raxmatov A'zam Ashur o'g'li, Kenjayeva Marjona Komil qizi
	CEFR standartlari asosida ielts imtihoniga tayyorlash metodikasi 457 Mavlyanova Nilufar Suvankulovna, Ahadova Go'zal Ismatulloevna
	Project-Based Learning in Professional Education 461 Mukhtarova Nozima Kuchkarovna
	Kreativ kompetensiya- zamonaviy o'qituvchi muhim kasbiy sifatining ustuvor omili 464 Nazarova Madinabonu Narzi qizi
	Maktabgacha ta'lim muassasalaridagi bolalarning ijtimoiy moslashuvini ta'minlashda psixologik xizmatning o'rni..... 468 Nosirova Muhabbat Pirmurod qizi, Jabborova Malohat Azimovna
	Yuqori sinf o'quvchilarida o'ziga ishonchni oshirishda psixologik treninglarning ahamiyati..... 472 Nozimboyeva Muqaddas Abdulvohid qizi
	Brayl sistemasidagi boshlang'ich sinflarda tabiiy fanlarni o'qitishda interfaol usublardan foydalanish..... 477 Nuriddinova Maysara Ikramovna, Jo'raqulova Sharofat Baxtiyorovna
	Abdulla avloniy ijodida gender madaniyati va ijtimoiy mas'uliyat g'oyalari ning pedagogik tahlili 480 Nurimbetova Shaxnoza Gayrat qizi
	Analitik kimyo fanidan mass-spektrometriya mavzusini muammoli ta'lim metodi asosida o'qitish samaradorligini oshirish..... 485 Nurjanova Fazila Farxadovna, Qo'chqarova Nargiza Otabekovna
	Talabalarda oilaviy budjetni boshqarish kompetensiyalarini rivojlantirishda loyiha ta'limining o'rni..... 489 Nurmatova Maftuna Ilxamovna
	Tyutorlarning innovatsion faoliyatini tashkil etishda sun'iy intellektga asoslangan texnologiyalardan foydalanishning ahamiyati..... 493 O'rinova Nilufar Muhammadovna, Muxammadjonova Madinabonu Isroiljon qizi
	Ona tili darslarida o'quvchilarda sintaktik tushunchalarni shakllantirish usullari..... 498 O'rozboyeva Dilnoza Alimboy qizi
	Xulq-atvor fe'llarining ma'nosini yoritishda misollarning funksional roli 501 Ochilova Sanobar Narzullayevna
	Pedagogik ta'lim jarayonida umummadaniy kompetentlikning mazmuni va tarkibiy komponentlari 504 Olimova Dilrabo Nurali qizi
	Boshlang'ich sinflarda tabiiy fan orqali ekologik madaniyatni shakllantirishning pedagogik-psixologik bosqichlari..... 508 Orifjonova Iroda Orifjon qizi, Qutlimuratova Barchinoy Xolmurot qizi, Sirojeva Jasmina Rustamovna
	Pedagogik fanlarni o'rganish jarayonida bo'lajak o'qituvchilarni badiiy meros asosida ma'naviy-estetik rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari 512 Otaboboyeva Umida Ilxomovna
	Maktabgacha yoshdagi bolalarning matematik rivojlanishida mental yondashuv metodikasining ahamiyati 517 Parpiyeva Mohinur Baxtiyor qizi
	Yosh avlodni milliy ruhda tarbiyalashda madaniy merosning ahamiyati..... 520 Radjapova Zuxra Tirkashevna
	Boshlang'ich ta'lim jarayonida interfaol metodlardan foydalanishning samarali usullari 523 Rahmonova Mavluda Suvon qizi, Sanginova Sevinch Bunyod qizi
	Pedagogik sinflarni tashkil etish tamoyillari va asoslari..... 527 Sadulloeva Farog'at Hikmatillo qizi

Yillik mashg'ulot jarayonida o'rta masofa yuguruvchilarining tezlik-kuch ko'rsatkichlarini rivojlantirish metodikasi	530
Saotov Farhod Alisher o'g'li	
Bugungi kunda talabalarni mutaxassis sifatida shakllantirishda maqsadga muvofiqlik, natijadorlik, optimallik va ijodkorlik mezonlari (pedagogika ta'lim yo'nalishi misolida).....	535
Satimboyeva Xurshidaxon Anvarjon qizi	
O'quvchilarning nutq kompetensiyasini rivojlantirish metodlari	539
Sharipova Marjona Rashidovna	
Zamonaviy yoshlar orasida prokrastinatsiya muammosi.....	543
Tillayeva Nodira Iskandar qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning estetik madaniyatini shakllantirish	546
Umarova Gulshod Abduljabbarovna	
Yoshlarning ijtimoiy identifikatsiyasi shakllanishining psixologik omillari	552
Xolmirzayev Zafar Mirzamadinovich	
Karate sport turining madaniyati.....	556
Xomudjonova Feruza Komiljon qizi, Isayev Saidasliddinxon Islom o'g'li	
Ko'ngillilik faoliyatining ijtimoiy-pedagogik ahamiyati.....	560
Yo'ldosheva Iqbol Bekbo'lsin qizi	
Talaba-yoshlarni milliy kurash mashg'ulotlariga tayyorlash metodikasini takomillashtirish	563
Zaynobidinov Dilshodbek Qobilovich	
Raqamli ta'lim muhitida o'smirlarning o'zini anglash jarayoni va uning shaxsiy rivojlanishga ta'siri.....	567
Zufarova Yulduzxon Muxiddin qizi	
Интерпретация биологических терминов на русском языке	570
Абдуллаева Нигора Курбановна	
Жанровые особенности рассказа-антиутопии В. С. Маканина "Однодневная война".....	574
Дмитрий Валерьевич Пупонин	
Мифопоэтика и аксиологические функции архетипа матери-хранительницы в повестях В. Г. Распутина "Последний срок" и "Прощание с матёрой"	578
Коржова Шахло Одилжоновна	
Методологические аспекты изучения адаптаций Песчанковых (Gerbillidae) к аридным условиям: анализ классических и современных исследований	585
Нурова Хикоят Кенжаевна	
К вопросу о руководстве самостоятельной работой студентов при изучении иностранных языков	590
Рахимова Мухайё Акмаловна	

TALABA-YOSHLARNI MILLIY KURASH MASHG'ULOTLARIGA TAYYORLASH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH

Zaynobidinov Dilshodbek Qobilovich
 Iqtisodiyot va pedagogika universiteti
 Maktabgacha ta'lim kafedrasida dotsenti

Annotatsiya: Mazkur maqolada talaba-yoshlarni milliy kurash mashg'ulotlariga tayyorlash metodikasini takomillashtirish masalalari tahlil qilingan. Tadqiqotning maqsadi talabalarning jismoniy, texnik va taktik tayyorgarligini oshirishga xizmat qiluvchi samarali metodik yondashuvlarni aniqlash hamda ularning amaliy samaradorligini ilmiy jihatdan asoslashdan iborat. Tadqiqot jarayonida ilmiy-pedagogik adabiyotlar tahlili, pedagogik kuzatish, qiyosiy tahlil, test sinovlari va umumlashtirish metodlaridan foydalanildi. Tadqiqot natijalari milliy kurash mashg'ulotlarida maxsus jismoniy tayyorgarlikni rivojlantirish, texnik harakatlarni bosqichma-bosqich o'rgatish, individual yondashuvni qo'llash hamda zamonaviy trening vositalaridan foydalanish talabalarning sport mahorati va musobaqa faoliyati samaradorligini sezilarli darajada oshirishini ko'rsatdi. Xulosa sifatida milliy kurash mashg'ulotlarini tashkil etishda ilmiy asoslangan metodik tizimdan foydalanish sport natijalarini yaxshilash, talabalarning jismoniy rivojlanishini ta'minlash hamda ularning sport faoliyatiga bo'lgan qiziqishini kuchaytirishga xizmat qilishi asoslandi.

Kalit so'zlar: milliy kurash, talaba-yoshlar, sport tayyorgarligi, jismoniy sifatlar, texnik tayyorgarlik, taktik tayyorgarlik, mashg'ulot metodikasi, sport mahorati, kurashchi, trening jarayoni, harakat faoliyati, sport pedagogikasi.

Abstract: This article examines the issues of improving the methodology for preparing students for national Kurash training. The purpose of the study is to identify effective methodological approaches aimed at enhancing students' physical, technical, and tactical preparedness and to provide a scientific justification for their practical effectiveness. The research employed methods such as analysis of scientific and pedagogical literature, pedagogical observation, comparative analysis, testing, and generalization. The findings revealed that special physical training, step-by-step instruction of technical skills, individualized approaches, and the use of modern training tools significantly improve students' athletic mastery and competitive performance. The study concludes that the implementation of a scientifically grounded training methodology contributes to improved sports results, enhanced physical development, and increased motivation for participation in national Kurash activities among students.

Key words: national Kurash, students, sports training, physical qualities, technical preparation, tactical preparation, training methodology, athletic mastery, wrestler, training process, motor activity, sports pedagogy.

Аннотация: В данной статье рассматриваются вопросы совершенствования методики подготовки студенческой молодежи к занятиям национальной борьбой. Цель исследования заключается в определении эффективных методических подходов, направленных на повышение физической, технической и тактической подготовленности студентов, а также в научном обосновании их практической эффективности. В ходе исследования использовались методы анализа научно-педагогической литературы, педагогического наблюдения, сравнительного анализа, тестирования и обобщения. Результаты исследования показали, что специальная физическая подготовка, поэтапное обучение техническим действиям, индивидуальный подход и применение современных тренировочных средств способствуют значительному повышению спортивного мастерства и эффективности соревновательной деятельности студентов. Сделан вывод о том, что использование научно обоснованной методической системы при организации занятий национальной борьбой обеспечивает повышение спортивных результатов, физическое развитие обучающихся и укрепление их мотивации к занятиям спортом.

Ключевые слова: национальная борьба, студенческая молодежь, спортивная подготовка, физические качества, техническая подготовка, тактическая подготовка, методика тренировок, спортивное мастерство, борец, тренировочный процесс, двигательная активность, спортивная педагогика.

KIRISH

Bugungi kunda mamlakatimizda jismoniy tarbiya va sport sohasini rivojlantirish, yoshlarning sog'lom turmush tarzini shakllantirish hamda milliy sport turlarini keng ommalashtirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida e'tirof etilmoqda. Ayniqsa, milliy kurash sport turi xalqimizning boy madaniy merosi, milliy qadriyatlari va sport an'analarini o'zida mujassam etganligi bilan alohida ahamiyat kasb etadi.

Milliy kurash nafaqat jismoniy sifatlarni rivojlantirish vositasi, balki yoshlarni vatanparvarlik, matonat, iroda, mardlik va milliy g'urur ruhida tarbiyalashning samarali omillaridan biri hisoblanadi. Shu bois oliy ta'lim muassalarida tahsil olayotgan talaba-yoshlarni milliy kurash mashg'ulotlariga sifatli tayyorlash hamda mashg'ulotlar metodikasini takomillashtirish muhim ilmiy-amaliy vazifalardan biri bo'lib qolmoqda.

So'nggi yillarda sport pedagogikasi va sport mashg'ulotlari nazariyasi sohasida olib borilgan tadqiqotlar sportchilarni tayyorlashning turli jihatlarini qamrab olgan bo'lsa-da, talaba-yoshlarni milliy kurash mashg'ulotlariga tayyorlash metodikasining ayrim masalalari yetarli darajada o'rganilmagan. Xususan, talabalarning jismoniy tayyorgarlik darajasi, texnik-taktik ko'nikmalarini shakllantirish, individual xususiyatlarini hisobga olgan holda mashg'ulotlarni tashkil etish hamda zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyalaridan foydalanish masalalari chuqur tadqiq etishni talab etadi. Amaliyotda ayrim hollarda mashg'ulotlarning an'anaviy usullar asosida tashkil etilishi, yuklamalarning individual imkoniyatlarga mos ravishda taqsimlanmasligi, shuningdek, sportchilarning motivatsiyasini oshirishga qaratilgan innovatsion yondashuvlarning yetarli darajada qo'llanilmasligi kuzatilmoqda.

Mavjud ilmiy manbalar tahlili shuni ko'rsatadiki, kurash sport turida sportchilarni tayyorlashning umumiy nazariy asoslari, jismoniy hamda texnik tayyorgarlikni rivojlantirish masalalari keng yoritilgan. Biroq talaba-yoshlarning yosh, fiziologik va psixologik xususiyatlarini hisobga olgan holda milliy kurash mashg'ulotlarini tashkil etish metodikasini takomillashtirishga oid tadqiqotlar yetarli darajada amalga oshirilmagan. Bu holat sport mashg'ulotlari samaradorligini oshirish, sport mahoratini rivojlantirish hamda yuqori natijalarga erishish uchun yangi metodik yondashuvlarni ishlab chiqish zaruratini yuzaga keltirmoqda.

Mazkur tadqiqotning maqsadi talaba-yoshlarni milliy kurash mashg'ulotlariga tayyorlash metodikasini takomillashtirishning nazariy va amaliy asoslarini aniqlash hamda mashg'ulotlar samaradorligini oshirishga xizmat qiluvchi metodik tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat. Tadqiqot vazifalari sifatida milliy kurash mashg'ulotlarining ilmiy-metodik asoslarini tahlil qilish, talabalarning jismoniy va texnik-taktik tayyorgarligiga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash, zamonaviy mashg'ulot vositalari va usullarining samaradorligini baholash hamda milliy kurash mashg'ulotlarini takomillashtirishga qaratilgan metodik tavsiyalarni ishlab chiqish belgilab olindi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Milliy kurash sport turi bo'yicha sportchilarni tayyorlash masalasi jismoniy tarbiya va sport nazariyasining muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ilmiy manbalar tahlili shuni ko'rsatadiki, sportchilarni tayyorlash jarayonida jismoniy, texnik, taktik, psixologik va funksional tayyorgarlikning o'zaro uyg'unligi yuqori sport natijalariga erishishning muhim omili sifatida qaraladi. Kurash sport turiga oid tadqiqotlarda mashg'ulot yuklamalarini rejalashtirish, maxsus jismoniy sifatlarni rivojlantirish, texnik usullarni o'rgatish va musobaqa faoliyatiga tayyorlash masalalariga alohida e'tibor qaratilgan.

Mahalliy olimlarning ilmiy izlanishlarida milliy kurashning rivojlanish tarixi, uning sport va tarbiyaviy ahamiyati, kurashchilarning maxsus jismoniy tayyorgarligini rivojlantirish metodikasi hamda sport mahoratini oshirish masalalari o'rganilgan.

Tadqiqotlarda kurashchilarning kuch, tezkorlik, chidamlilik, chaqqonlik va egiluvchanlik sifatlarini rivojlantirish sport natijalarini yaxshilashning muhim sharti sifatida e'tirof etiladi. Shu bilan birga, sportchilarni tayyorlashda individual yondashuv, mashg'ulot yuklamalarini optimallashtirish va zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanishning ahamiyati ta'kidlangan.

Xorijiy tadqiqotlarda esa sport mashg'ulotlarini ilmiy asosda tashkil etish, sportchilarning funksional imkoniyatlarini baholash, biomekanik tahlillar asosida texnik harakatlarni takomillashtirish hamda raqamli texnologiyalar vositasida mashg'ulotlar samaradorligini oshirish masalalari keng yoritilgan. Ushbu tadqiqotlar natijalari sport mashg'ulotlarini individuallashtirish va nazorat qilish mexanizmlarini takomillashtirish imkonini beradi.

Tadqiqot jarayonida ilmiy-pedagogik va uslubiy adabiyotlarni tahlil qilish metodidan foydalanildi. Ushbu metod yordamida milliy kurash bo'yicha mavjud ilmiy qarashlar, sportchilarni tayyorlashning nazariy asoslari va ilg'or tajribalar o'rganildi hamda umumlashtirildi. Adabiyotlar tahlili tadqiqot muammosining nazariy asoslarini aniqlash va ilmiy farazlarni shakllantirish imkonini berdi.

Shuningdek, pedagogik kuzatish metodidan foydalanilib, milliy kurash mashg'ulotlarining tashkil etilishi, talabalarning mashg'ulotlardagi faolligi, texnik harakatlarni bajarish sifati va jismoniy tayyorgarlik darajasi o'rganildi. Kuzatish natijalari mavjud metodikadagi ayrim kamchiliklarni aniqlash va ularni bartaraf etishga qaratilgan tavsiyalar ishlab chiqishga xizmat qildi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Qiyosiy-tahliliy metod yordamida mahalliy va xorijiy tajribalar o'zaro solishtirildi hamda milliy kurash mashg'ulotlarini tashkil etishning samarali usullari aniqlandi. Mazkur metod sportchilarni tayyorlashda qo'llanilayotgan innovatsion yondashuvlarning afzalliklarini baholash imkonini berdi.

Tadqiqotda test sinovlari metodidan ham foydalanildi. Test mashqlari orqali talabalarning kuch, tezkorlik, chidamlilik va chaqqonlik kabi jismoniy sifatleri baholandi. Olingan natijalar sportchilarning tayyorgarlik darajasini aniqlash va mashg'ulot yuklamalarini moslashtirish uchun asos bo'lib xizmat qildi.

Bundan tashqari, umumlashtirish va statistik tahlil metodlari qo'llanilib, olingan ma'lumotlar qayta ishlanib, tadqiqot natijalari ilmiy jihatdan asoslandi. Mazkur metodlar yordamida talaba-yoshlarni milliy kurash mashg'ulotlariga tayyorlash metodikasini takomillashtirish bo'yicha ilmiy xulosalar va amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi.

Shunday qilib, adabiyotlar tahlili va qo'llanilgan tadqiqot metodlari talaba-yoshlarni milliy kurash mashg'ulotlariga tayyorlashning mavjud holatini baholash, muammolarni aniqlash hamda mashg'ulotlar samaradorligini oshirishga qaratilgan metodik yondashuvlarni ilmiy asoslash imkonini berdi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot davomida talaba-yoshlarni milliy kurash mashg'ulotlariga tayyorlash jarayonining mavjud holati tahlil qilinib, mashg'ulotlar samaradorligiga ta'sir etuvchi asosiy omillar aniqlandi. Olingan natijalar shuni ko'rsatdiki, milliy kurash bilan shug'ullanuvchi talabalarning sport mahoratini rivojlantirishda maxsus jismoniy tayyorgarlikni takomillashtirish, texnik-taktik ko'nikmalarni bosqichma-bosqich shakllantirish hamda mashg'ulotlarni individuallashtirish muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, mashg'ulot jarayonida zamonaviy pedagogik texnologiyalar va innovatsion trening vositalaridan foydalanish talabalarning mashg'ulotlarga bo'lgan qiziqishi, faolligi va motivatsiyasini oshirishga xizmat qilishi aniqlandi.

Tahlil natijalariga ko'ra, milliy kurash mashg'ulotlari samaradorligini ta'minlovchi asosiy metodik omillar sifatida mashg'ulot yuklamalarining ilmiy asosda rejalashtirilishi, maxsus jismoniy sifatlarni rivojlantirishga qaratilgan mashqlar tizimidan foydalanish, texnik usullarni o'rgatishda bosqichlilik tamoyiliga rioya etish, individual yondashuvni qo'llash hamda mashg'ulotlar monitoringini muntazam amalga oshirish belgilandi. Ushbu omillarning o'zaro uyg'un holda qo'llanilishi talabalarning jismoniy, texnik va taktik tayyorgarlik darajasini oshirishga ijobiy ta'sir ko'rsatishi kuzatildi.

Muhokama jarayonida amaliyotda ayrim murabbiylar tomonidan mashg'ulotlarning asosan an'anaviy usullar asosida tashkil etilishi talabalarning individual xususiyatlarini to'liq hisobga olish imkonini cheklashi aniqlandi. Natijada sportchilarning jismoniy va texnik rivojlanish sur'atlari o'rtasida sezilarli tafovutlar yuzaga kelishi mumkin. Shu sababli mashg'ulotlarni differensial va individual yondashuv asosida tashkil etish, yuklamalarni talabalarning tayyorgarlik darajasi hamda funksional imkoniyatlariga mos ravishda belgilash muhim ahamiyatga ega ekanligi asoslandi.

Tadqiqot davomida maxsus jismoniy tayyorgarlik mashqlarining muntazam qo'llanilishi kurashchilarning kuch, tezkorlik, chaqqonlik va chidamlilik sifatlarini rivojlantirishda samarali vosita ekanligi aniqlandi. Shuningdek, texnik usullarni o'rgatishda oddiydan murakkabga tamoyiliga asoslangan bosqichli metodikadan foydalanish harakat malakalarining to'g'ri, barqaror va mustahkam shakllanishini ta'minlashi kuzatildi. Bunday yondashuv talabalarning texnik harakatlarni tezroq o'zlashtirishiga hamda musobaqa faoliyatida ulardan samarali foydalanishiga imkon yaratadi.

Tahlillar natijasida sportchilarning texnik-taktik tayyorgarligi bilan ularning musobaqa faoliyati samaradorligi o'rtasida uzviy bog'liqlik mavjudligi aniqlandi. Texnik tayyorgarligi yuqori bo'lgan sportchilar musobaqa jarayonida murakkab vaziyatlarni tez baholash, maqbul qaror qabul qilish va taktik harakatlarni samarali amalga oshirish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Bu esa sport natijalarining yaxshilanishi va musobaqalarda muvaffaqiyatli ishtirok etishga xizmat qiladi.

Umuman olganda, tadqiqot natijalari talaba-yoshlarni milliy kurash mashg'ulotlariga tayyorlash metodikasini takomillashtirish zarurligini tasdiqladi. Mashg'ulot jarayonida ilmiy asoslangan metodik yondashuvlardan foydalanish, individual xususiyatlarni hisobga olish, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etish hamda maxsus jismoniy va texnik-taktik tayyorgarlikni uyg'un ravishda rivojlantirish talabalarning sport mahoratini oshirish va mashg'ulotlar samaradorligini yuksaltirishning muhim omillari ekanligi asoslandi.

XULOSA

Tadqiqot natijalari talaba-yoshlarni milliy kurash mashg'ulotlariga tayyorlash metodikasini takomillashtirish sport mashg'ulotlari samaradorligini oshirishning muhim omillaridan biri ekanligini ko'rsatdi. Milliy kurash mashg'ulotlarini ilmiy asosda tashkil etish, talabalarning jismoniy hamda texnik-taktik tayyorgarligini kompleks

rivojlantirish, shuningdek, mashg'ulotlar jarayonida zamonaviy pedagogik yondashuvlardan foydalanish sport natijalarini yaxshilashga xizmat qilishi aniqlandi.

Tadqiqot davomida mashg'ulot yuklamalarini individuallashtirish, maxsus jismoniy sifatlarni rivojlantirishga qaratilgan mashqlar tizimidan foydalanish, texnik harakatlarni bosqichma-bosqich o'rgatish va muntazam pedagogik nazoratni amalga oshirish kurashchilarning sport mahoratini rivojlantirishning muhim shartlari ekanligi asoslandi. Shu bilan birga, videoanaliz va raqamli texnologiyalardan foydalanish texnik tayyorgarlik samaradorligini oshirish, yo'l qo'yilayotgan xatolarni o'z vaqtida aniqlash hamda texnik harakatlarni takomillashtirishda samarali vosita sifatida namoyon bo'ldi.

Tadqiqot natijalari talaba-yoshlarning yosh, jismoniy va psixologik xususiyatlarini hisobga olgan holda mashg'ulotlarni tashkil etish sportchilarning motivatsiyasini oshirish, mashg'ulotlarga qiziqishini kuchaytirish hamda yuqori sport natijalariga erishishda muhim ahamiyat kasb etishini ko'rsatdi. Mashg'ulotlar jarayonida individual yondashuvni qo'llash sportchilarning funksional imkoniyatlarini to'liq namoyon etish va ularning sport salohiyatini yanada rivojlantirishga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, talaba-yoshlarni milliy kurash mashg'ulotlariga tayyorlash metodikasini takomillashtirish sportchilarning jismoniy tayyorgarligi, texnik-taktik mahorati hamda musobaqa faoliyati samaradorligini oshirishning muhim omili hisoblanadi. Tadqiqot asosida ishlab chiqilgan metodik tavsiyalar oliy ta'lim muassasalari, sport klublari va kurash seksiyalarida mashg'ulotlarni samarali tashkil etishda amaliy ahamiyat kasb etadi hamda milliy kurash sport turining rivojlanishi, yoshlar o'rtasida ommalashuvi va sport zaxirasini shakllantirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Kerimov F.A. Sport kurashi nazariyasi va uslubiyoti. – T.: O'zbekiston Davlat jismoniy tarbiya instituti nashriyoti, 2005. – B. 286.
2. Kerimov F.A. Sport sohasidagi ilmiy tadqiqotlar. – T.: Zar qalam, 2004. – B. 334.
3. Salomov R.S. Sport mashg'ulotlarining nazariy asoslari. – T.: O'qituvchi, 2005. – B. 238.
4. Salomov R.S. Jismoniy tarbiya nazariyasi va uslubiyati. – T.: ITA-PRESS, 2014. – B. 269.
5. Xonkeldiyev Sh.X. Jismoniy tarbiya nazariyasi va metodikasi. – T.: O'zbekiston Davlat jismoniy tarbiya instituti, 2005. – B. 312.
6. Abdullayev A., Xonkeldiyev Sh.X. Jismoniy tarbiya nazariyasi va metodikasi. – T.: O'zbekiston davlat jismoniy tarbiya instituti, 2005. – B. 300.
7. Usmonxo'jayev T.S., Xo'jayev F. Harakatli o'yinlar. – T.: O'qituvchi, 1992. – B. 184.
8. Matkarimov R.M. Kurashchilarni tayyorlashning ilmiy-metodik asoslari. – T.: Tafakkur, 2018. – B. 224.
9. Yarashev K.D. Sport pedagogikasi. – T.: Iqtisod-moliya, 2010. – B. 296.
10. Po'latov A.A. Sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi. – T.: Fan va texnologiya, 2015. – B. 280.
11. Ашмарин Б.А. Теория и методика педагогических исследований в физическом воспитании. – М.: Физкультура и спорт, 1978. – С. 223.
12. Матвеев Л.П. Теория и методика физической культуры. – М.: Физкультура и спорт, 2008. – С. 544.
13. Платонов В.Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. – Киев: Олимпийская литература, 2015. – С. 808.
14. Озолин Н.Г. Настольная книга тренера. – М.: Астрель, 2004. – С. 864.
15. Верхошанский Ю.В. Основы специальной физической подготовки спортсменов. – М.: Физкультура и спорт, 1988. – С. 331.
16. Bompa T.O., Buzzichelli C. Periodization: Theory and methodology of training. – Champaign: Human Kinetics, 2019. – P. 424.
17. Bompa T.O. Total training for young champions. – Champaign: Human Kinetics, 2015. – P. 272.
18. Issurin V.B. Block Periodization: Breakthrough in sport training. – Michigan: Ultimate athlete concepts, 2008. – P. 216.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №6(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.